

karstterræn i velillustrerede afsnit, dels kalkopløsningsprocessernes kemiske forudsætninger. Med særlig interesse ser man forslag til et internationalt karst-atlas, hvis disposition illustreres ved en række prøvesider som bilag. Den måde, hvorpå det tropiske keglekarstterræn med poljer her demonstreres ved hjælp af luftfotografi, topografisk reliefkort udtegnet efter luftfotograferet materiale, geologisk kortblad og 8 typiske landskabsfotografier af de forskellige landskabselementer, er helt ideel.

Man må glæde sig til at se denne publikationsplan realiseret.

Axel Schou.

Alfred Hettner, * 6. 8. 1859. Udg.: Gottfried Pfeifer. Heidelberger Geographische Arbeiten, Heft 6, 1960. Keyserische Verlagsbuchhandlung, Heidelberg. 88 sider. 16 × 23½ cm.

Bogen er et mindeskrift i anledning af 100-årsdagen for Alfred Hettners fødsel. Den omfatter, dels de taler, der blev holdt på universitetet i Heidelberg ved mindefesten i 1959, dels 3 autobiografiske skitser og dels en fuldstændig Hettner-bibliografi.

Alfred Hettner var en geografisens stormand, alsidigt orienteret og aktiv inden for næsten hele det geografiske disciplin-spektrum, betydningsfuld som forfatter af store lærebogssystemer og som redaktør af flere skrifterækker, specielt det af ham selv grundlagte og prægede Geographische Zeitschrift gennem dets 40-årige levetid (1895–1935). Hans enorme arbejdssevne belyses af bibliografien, der omfatter 22 store værker, fremkommet i årene 1881–1935 samt, hvad der vidner om Hettners stofrigdom, 3 store posthumt udgivne arbejder. Hertil kommer så 135 tidsskriftafhandlinger (1881–1935). Hans betydning som universitetslærer fremgår af listen over de 35 disputatsarbejder, hans elever har præsteret.

Hettner var en forkæmper for sit fag, altid kampglad, når det drejede sig om at forsvare geografien som videnskab og ivrig efter at udbygge geografisens faglige stilling ved understregning af helhedssynspunktet i denne videnskab, der ikke karakteriseres ved sit emne – de geografiske temaer er jo altomfattende – men ved sin metode. En revser og kritiker, ja en stridsmand blev Hettner derfor over for metoder, hvis værd han ikke anerkendte. Da W. M. Davis indførte den deduktive metode i geomorfologien, gik han til angreb med det sværeste skyts. Hans håndbog fra 1921 »Die Oberflächenformen des Festlandes, ihre Untersuchung und Darstellung«, er i virkeligheden et kampskrift fremkommet som reaktion mod visse af Davis' metodiske synspunkter og resultater.

Som bidrag til geografisens historie som videnskab er dette mindeskrift rigt på interessant stof.

Axel Schou.

J. Kinský, D. Louček, J. Sládek: Praktikum Fysického Zeměpisu, Praha 1959. 266 sider, 17 × 24 cm, 150 fig.

Denne lærebog i grafisk fremstilling af naturgeografiske fænomener kan i en række tilfælde være til stor nytte også for brugere, der ikke har kendskab til tjekkisk, fordi figurerne udgør en så væsentlig del af stoffet. Især gælder dette for den første af bogens 3 afdelinger, den geomorfolo-

giske, der behandler emner som profiler, blokdiagrammer, jordbunds-skemaer, kompasdiagrammer o. lign. Bag dette afsnit mærker man Josef Kunschky's store erfaring og rige evner kendt fra hans blokdiagrambøger. Flere af de blokdiagrammer, der viser alpint terræn tegnet på grundlag af indførelse af enkeltpunkter i det perspektiviske rum, er det en æstetisk nydelse at betragte, og for de landskabsmodeller, der er formet på grundlag af kurvebilledets konstruktion i de respektive niveaufladers perspektiviske afbildning er den intellektuelle glæde ikke mindre. Også snitliniekonstruktion som basis for blokdiagramtegning er repræsenteret. Bogens andre to afsnit omhandler principper og regler for hydrografiske og klimatologiske fænomeners afbildning: Flodsystemmønstre, afstrømningskurver, hydrotermfigurer, vindroser, termoisoopleter o. lign.

Tjekkiske universitetsgeografer kan prises lykkelige ved at have fået en sådan lærebog stillet til rådighed i det daglige kursusarbejde.

Axel Schou.

K. O. Emery: *The Sea off Southern California*. John Wiley & Sons, Inc., New York 1960. 366 sider, 18½ × 26 cm. 148 fig. 1 kort. § 12,50.

Intensiteten i vor udforskning af klodens overflade er yderst uegal. For visse begrænsede områders vedkommende har studiet været så effektivt, at det er resulteret i en detailkortlægning af de talrige fænomeners udbredelsesmønstre. I andre tilfælde, og det gælder langt den største del af Jordens overflade, er selv det mest fundamentale af alle kort, det topografiske, kun udført i lille målestok og med relativt få enkeltheder. Kontaktzonen mellem hav og land har der altid været knyttet så stor interesse til, at kystlandskaberne og de jordnære dele af havbunden for mange regioners vedkommende er de bedst udforskede. I Danmark har f. eks. marskområdet langs Jyllands sydvestkyst og det foranliggende vadehav været genstand for så detailleret en undersøgelse, at de derved fremkomne kort med hensyn til detailrigdom kan siges at være i særklasse.

I U. S. A. er Californiens kystzone en af de regioner, der blev studeret mest indgående. I de 120 år eksakt naturforskning har fundet sted her, er der således fremkommet 2500 videnskabelige arbejder vedrørende denne kyststrækning og de foranliggende shelf-områder. En væsentlig årsag, til at netop dette havområde er så godt kendt, er det forhold, at havforskningsorganisationer af højeste videnskabelige standard og med store økonomiske ressourcer, Scripps Institution of Oceanography i La Jolla og Hancock Foundation ved University of Southern California, a priori har koncentreret deres research til de lokale farvande; da et meget stort spektrum af oceanografiske fænomener er repræsenteret i dette område, får bogen en betydning langt udover den regionale. Man konfronteres således med en lang række af de problemer, der beskæftiger geografer, geofysikere og oceanografer for tiden. De submarine canyons, der er beskrevet og kortlagt i stort antal netop her, behandles udførligt og de mange teorier vedrørende deres opståen refereres detailleret. Da dette fænomen indgår som led i en række naturgeografiske og geofysiske betragtninger bl. a. over fænomener som eustatiske niveauændringer, randflexurer af fastlandsblokkene o. lign., vil behandlingen her være af værdi for store kredse.